19. szám. Sepsi-Szentgyörgy, 1877. szerda, március 7. VII. évfolyam.

Szerkesztőségi iroda: Brassai utcza 60. sz. alatt, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadó-hivatal: Pollák Mór könyvnyomdája, hová a hirdetések és előfizetési pénzek bármentesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap, a háromszéki „Háziipar-egylet“ és a s.-sztgyörgyi „önkéntes tüzoltó-egylet“ hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap hetenkint kétszer: szerdán és szombaton

Előfizetési feltételek: helyben házhozhordva vagy vidékre postán küldve: Egész év . . 6 ft. — kr. Fél év . . . 3 ft. — kr. Negyed év . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetmények dija: 3 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 6 kr. Bélyegdij külön 30 kr. Nyilttér sora 15 kr.

A keleti kérdés.

A török kormány, nagy buzgalommal fáradozik a tervezett reformok előkészitésén és valósitásán. A parlament összeülése, a minek március 13-án kellene megtörténnie, talán nehány napi halasztást szenved, de a hó folytában mindenesetre összeül az uj törvénybozás. A porta Baker angol ezredest megbizta, hogy a csendőrség ujjászervezése ügyében tervet készitsen; e szerint a csendőrség a birodalomban 60.000 emberből állana, s idegen tisztek vezetésére lenne bizva.

A montenegrói békekövetek március 1-ére várattak Konstantinápolyba; a porta nagy engedményekre hajlandó s kész volna még Zubcsi kerületét is átengedni, hogy a békét megköthesse.

A Szerbiával kötött békét illető fermán közelebbről fog megjelenni A szerb határ szabályozásának és a vasuti csatlakozásnak részletes elintézése egy vegyes bizottságnak tartatott fenn, mely juliusban fog Nisben összeülni.

Kevésbé örvendetes az a hir, hogy Mahmud Neddin basa, ki Abdul Aziz uralkodása alatt az orosz politika főeszköze volt, Konstantinápolyba visszahivatott, s valószinüleg nem sokára elfoglalja Edhem basa helyét a nagyvezirségben.

A boszniai lázadás megujulása a mai tudositások szerint közvetlenül küszöbön áll. Mint egy távirat jelenti, a bosnyák fölkelő vezérek a szerb-török béke megkötését magukra nézve nem tekintik kötelezőnek, s mihelyt a hideg idő véget ér, megkezdik az ellenségeskedéseket.

Azt a mulatságos nyilatkozatot is teszik a boszniai fölkelő vezérek, hogy „mivel Milán fejedelem nem tett érettök semmit, Milánnak Bosznia fejedelmévé történt proklamációja érvénytelennek tekintendő.“ Ha csak ez a baja volna szegény Milánnak.

A porta a maga részéről készen áll az ellenségeskedések folytatására. Mint Serajevoból távirják, Veli basa 15 tábor gyalogságot összepontositott Vergovác mellett, az osztrák-magyar határ közelében; Novibazarból szintén érkeztek csapatok Mostarba, valamint Banjalukába és Livnoba is. A török hadak főhadiszállása Travnik.

Török-görög szövetség. A monaszteri görög metropolita Máthé, az utóbbi időkben nagy tevékenységet fejt ki a panszlavismus elleni harcban. A szláv eszme, a metropolita elődének, Pelagoniasnak idejében nagy hóditást tett e kerületben, ugy hogy most csak a legnagyobb erőfeszités után sikerül a görög egyháznak régi befolyását a tömegre visszanyerni. Eddigi fáradozásainak sikere az lett, hogy 13 bolgár falu, melyek eddig a bolgár exarchiát ismerték vallási fejüknek, késseknek nyilatkoztak a görög egyházba visszatérni. A görög kormány a metropolitának fáradozásai elismeréseül a megváltórend tiszti keresztjét küldte meg.

A török dunai hadsereg erejéről mindig ujabb s mindig eltérő tudositások érkeznek, ugy hogy a haderő igazi állásáról hova-tovább kevesebbet tudunk hitelesen. Egy közelebbi tudositás Kalafatból azt jelenti, a dunai Bolgárországban levő sereg összesen 85 gyalog zászlóaljból áll vagyis körülbelül 64.000 emberből; ezenkivül van 8000 lovas, 58 tábori üteg 348 ágyuval, nehány utász század és egy mérnökezred. A még szervezetlen nemzetőrség, a csendőrség, basi-bozuk stb. összesen mintegy 20.000 főre tehető.

A sereg zöme, 60 zászlóalj; Widdin táján táboroz, a többi a várakban, melyek valóban kitünő karba helyezvék.

Szerbiában és Nis körül 24 gyalog zászlóalj áll a megfelelő lovassággal és tüzérséggel. E sereg egy része most a dunai sereghez osztatik be. A Dobrudsában kevés katonaság van, nagyrészt csak kisebb helyőrségek, összesen 400 ember. A Duna mentén lévő várak és sáncok kitünően föl vannak szerelve.

Dervis basa serege Montenegró határán 20 ezer főből áll; ugyanannyi van Hercegovinában. Ha a békekötés Montenegroval sikerül, e 40,000 főnyi sereg nagy része szintén a Dunához rendeltetik.

---

* **A kiegyezési tárgyalások** Bécsben ismét megindultak. A mostani tárgyalások célját az képezi, hogy az eddigi megállapodások határozott formába öntessenek. Mindenek előtt a bankstatutum megállapitása forog szőnyegen, mi a nemz. bank hozzájárulásával történik. Magyar részről e tárgyalásokban Széll és Wenckheim miniszterek vesznek részt. Bécsben azt hiszik, hogy a kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat márc. 24 dike előtt (a mikor a reichsrath husvéti szünidejét kezdi meg) előterjeszteni lehet; de ez aligha valósul.

A muzeumról.

(Felolvastatott a sepsi-szentgyörgyi „felolvasó-egylet“ 1877. év március 4-én tartott estélyén.)

Alig hiszem, sőt meggyőzőleg akarom állitani, hogy nem lehet oly nemes kebel, melyet hazafiui öröm ne töltene be ama hir vételére, hogy özvegy Cserey Jánosné ő nagysága, ki a történelem s régészet nagy kedvelője, azon nemes indokból, hogy a mult emlékei iránti kegyelet a népnél is inkább fejlődjék, s a történelmi öntudat, a nemzeti becsérzet a mult bővebb ismeretéből folyólag ezen rétegben is emelkedjék, bus napjaiban összegyüjtve az ős kincseket egy „muzeum“ és ezzel összekapcsolandó „tudományos egylet“ megalapitása tekintetéből a szeretett székelységnek egy bizonyos összegü pénzalappal ajándékozá! Az adomány nagy, nagy mint a honleány hazafisága, szép, mint az adományozó törekvése, oly fontos és üdvös, mint szükséges a haladásra, a jobblétre, kincs egy nemzetre nézt!

Mielőtt azonban a muzeum alapját képező tárgyakat megismertetném, szükségesnek látom e helyen előbb a „muzeum“ szó jelentőségét kideriteni, mert:

Naponta hallom azon ferde nézetet, miszerint egy boltot, üzletet vagy raktárt sőt komédiás bódét képzelnek igen sokan e szóban kifejezve „muzeum,“ sőt olyanokra is találhatnánk, kik még jellegét is alig képesek felfogni, kevésbé pedig ismerni!

Egyébiránt célom nem birálatot tenni, hanem a „muzeum“ értelmét annyiban megismertetni, menynyiben az kiterjed, a nemzetre s kiváltképen a székelység javára kihathat.

Muzeum szó hellen (görög) kifejezés s voltaképen annyit jelent mint „mütár“ vagy mü-gyüjtemény“. Én azonban többszörös vita után azon meggyőződésre jöttem, hogy célszerübb lenne a muzeum név helyett, mely annyira általános: „nemzeti gyüjtemény“ nevet használni.

Mi azonban azt ma nem tehetjük, pártot sem alkothatunk a győzésre, mert még nincsen ily közmivelő-egyleténk s kénytelenek vagyunk e szóval élni nyelvünk szegény volta miatt.

Pedig egy berendezett muzeum magában foglalja a tudománynak egyetemes minden szakát, a nemzetnek multját, jelenét s valódi kincsét, mert:

A muzeumban képviselve vannak: a vallás és hitoktatások bizonyitékai; a jog és törvénytudományok irata; a természettan, természetrajz és orvosi tudományok mintái; a történelem, életirások, levelezések, okiratai, nepisme, régiségtan, a hadászat, gazdaság, ipar és kereskedelem eszközei által; a müvészet, rajz, szobrászat; a nyelvtudományok, szótárak s vegyes hirlapok példányai — szóval: minden, mit csak ember kigondolhatott s a mivelődésre hathatos tényezőül szolgálhat, egy nemzetnek diszére, becsülésére, dicsekvésére lehet!

Emennek pedig főcélja bárhol is, de kiváltképen megyéinkben, vagyis székeinkben a történelmi multat és jelent lehetőleg felderiteni s az ezzel foglalkozó szakmunkákat figyelemmel kisérni; továbbá az ezen

TÁRCA.

Adria leánya.

— Novella. —

Irta: **Székely Jánosné, Ince Sarolta.**

(Folytatás.)

— Rialto hidján menénk ma át urammal, ki a tanácsba sietett; én mint hű eb követém lépteit. A doge király laka előtt megállék egy oszlop árnyában, hogy szokás szerint visszakisérhessem drága uramat, midőn titkos párbeszéd kelté fel figyelmemet, mely egy más, sokkal terjedelmesebb oszlop közelében két egyén között folyt. En őket felismerhetém, de engem teljesen fedezett az oszlop és az esti szürkület.

„— Nemde, ez derék fogás leend számodra Carlo? Ily nemes vadat rég jelölt ki számodra valaki; a jutalom nem marad el. Aztán altasd el kissé lelkiismeretedet, mely bizonnyal néha nem hagy nyugodni.

— Félre uram a szurásokkal, fegyvered nem biztos; bizzál karomban, mely sohasem reszketett, törömben, mely mindig bizton talált.

— Tehát Alferini a frank követséget nem fogja átvehetni?!

— Bravoi becsületemre conte Malrevino, Alferini veszni fog!“

Ime, ezen párbeszéd, mely engem ide kergetett a signora lábaihoz, és nem hagy nyugtot szegény fejemnek, mig Malrevino Henrico és Carlo Barbano él.

— Oh anyám! mit tegyünk, midőn orvkezek törnek legdrágább kincsünk, atyám élete ellen? En megyek és fölkeresem őt, ha már eddig nem késő — zokogja a kedves lány sietve egy oldalajtó felé.

— Gyermekem! még nincs veszély, hisz a hü Mungó már nyugodtabban beszél; szólj hű fiu: mikorra tüzték bünös szándékuknak kivitelét; hol van jelenleg urad?

— A napot mához két hétre tüzték. De ott leszek én a helyen. St. Mark előcsarnokában, mondák, lesz összegyülve a nemesség, midőn a doge első nejének halála napját ünneplik és requiem tartatik.

— Most távozz derék fiu és légy résen; urad és a mi életünk kezeid között és hű sziveden fekszik! — mond Alferini neje.

A néger szolga mellén keresztbe téve kezeit, meghajol és távozik.

— Valóban, — szól az anya leányához, ki csüggedten ereszkedik kerevetjére — szeretem honomat, de gyakran aggódva gondolok annak jövő sorsára. Mert jaj ama honnak, melynek belsejét a pártérdek és visszavonás emésztő férgei lakják, mert ott előbb-utóbb be kell állani a végromlásnak; hol a honpolgár nem lehet biztos, ha vajjon holnap nem nyilik e fel őseinek sirboltja számára.

— Mi lehet üdvösebb egy hon sorsára nézve: az-e, midőn többeknek érdekeitől hányatva, evez hajója az alkotmányosság tengerén, vagy pedig midőn a kényuralom szeszélye által kormányoztatik az? nem tudom. Velencénk mint köztársaság Európának egyik fénypontja, Frankhon, Anglia, Skócia, Irrland stb. ily világvárosokkal még nem birnak; de mit ér a dicsfény, mely nem melegiti a szivet, midőn az a kebelben haldokol, a nemzet büszkesége, nem enyhiti a visszavonás átkát, mely lagunáinkat holttestekkel gazdagitja és az Adria hullámait a gyülölet és bosszu átka és viharjai kergetik!

Igy társalogva még fenn virrasztának anya és leány, mig végre a család feje, Alferini Lorenzo a terembe lépett.

— Isten hozott drága jo atyám! hol voltál ily soká? hisz majd meghaltam miattad, várakozva, hogy belépj valahára.

— Kedves gyermek! ez uj hang tőled — mond az atya nejének kezet csókolva és leányát átölelve. — Eddig oly vidáman és nevetve szökeltél felém, s te nőm! oly komor hallgatásba vagy merülve, holott máskor csókkal és mosolylyal fogadtál, midőn jövék.

— Igen férjem! mert nem tudom, ha vajjon sokáig lesz-e zavartalan jelen boldogságunk, ha vajjon egy bravo gyilka nem szakitja-e ketté közöttünk az élettel együtt a szeretet rózsa láncát?

— Mi ez, mit hallok? Te képzelt veszélytől tartva, önmagadat kinozva s ezáltal kedves Biankánkat is rémitve, ok nélkül szenvedsz? oh drága nőm! félre az agyrémekkel. Sohase voltam népszerübb mint épen most, politikai működésemnek tere a legszebb alkalommal nyitva áll.

— Mit ér oh jó atyám a szegény nép szeretete, ha a körben, hol születtél, vampirok éheznek drága életedreés azt minden áron kioltani törekednek. Mungó most is egy összeesküvést fedezett fel ellened, mely Malrevino Henrico gróf és Carlo Barbano a bravo által kivitetni határoztatott. Két hetet tüztek ki számodra csak, meddig élned lehet, oh nem rettentő-e ez? — zokogja Bianka.

— Kis bohó te! Mungó a néger fajának ős természeténél fogva gyanakvó és félénk, minden bokorban rémet lát, és önfeláldozó jó szivével és élénk képzetével minden összebeszélőben összeesküvőt hisz és lát. De ne többet erről. Dandallo doge ma ülés után engemet és St. Denis herceg barátomat, kivel mint tudjátok, együtt lehet csak engem képzelni midőn tőletek távol vagyok, magához hivatott. A herceggel sokáig társalogva, természetesen politikáról, mint Frankhontól kiküldött velencei követtel a frankhoni viszonyokról sokat, igen sokat kérdezősködött, mit végezve nyájasan hozzám fordult:

— Alferini nobili! önre nagy hivatás vár; hona és nemzete sorsát kezébe teszem le, midőn nemes barátja, St. Denis herceget önnnel kicserélve, Frankhonba követségbe küldöm a tizek tanácsa és a nép akaratából, de midőn ezt teszem, családjának atyát is kell adnom, ha engem elfogad, imünnepélyesen kérem Alferini Bianka kezét, Dandallo Stefano fiam leendő velencei doge számára.

Fejem szédeleg nőm, leányom, midőn e szavakat elöttetek ismétlem. Válaszom a következő volt:

— Doge király! e roppant szerencse reám nézt, e kegyosztás, alig birható és felfogható; de mi a honfit illeti, az meg birja tán érdemelni a kegyet, a honleány? Tizenhét évvel, mit érez a szív, hova vonz és kiért dobog, arról nem felelhet az atya.

— Atyám, oh jó atyám! te értesz engemet, mert valóban én e kegyre méltatlan vagyok. Most jertek

vidékeken elszorva létező ősi, ó- és középkori müré giségeket ásatások, adományozás, esetleg vétel utján összegyüjteni, a történelmi értékü romokat kellő felügyelet által a végpusztulástól megóvni; végre a hazai történettudomány és archaelogia müvelése és megkedveltetése iránt minél szélesebb körü érdekeltséget ébreszteni; a természetrajzi, müvészeti, irodalmi és ipartudományokat a maga nemében fejleszteni, jobb létet, gyorsabb haladást eszközölni mindenkinek, de nemzetünk fennmaradását is biztositani!

Muzeum az, melyben egy nemzet kincsét a történelmi mozzanat és biztonságért letéteményezve örzi; a szellemi suly és jelenték alapja pedig bizonyos foku anyagi jóllét, a tudomány, a müvészet, a társadalmi müveltség, a saját forrásu, saját gyökerein nyugvó, tehát saját életü, következőleg amazokból buzgó, fejlődő, gyarapodó nemzeti irodalom s ezáltal kifejtett, tisztitott, meghatározott s biztos alapokkal biró hazai nyelvnek gyülhelye, főeszközlője.

Muzeum azon gyupont, melynek szükségét any nyira érezzük, melynek körébe vonulnak a haza tudvágyói tanulni, jegyzeteket szerezni, irással munkálkodni, leirni lefolyt nemzeti élettünk, régi történeteink örökbecsü maradványát — összeszerezni a jobb s jobb könyveket, kéziratokat, a tudomány emez égő szövétneketi, hol a hazai muzsáknak fogunk megszünés nélkül áldozni, hol nyelvünk tökéletesbitésén, ösapáink nyelvén imádkozva, a hazai történetek és természettudományok mivelésén, népszerü alakban terjesztésén és gyarapitásán fognak a hivatottak munkálkodhatni.

Az, honnan a világosság a közönségre, a hazára, s viszont a közönség kebelében élő nagyobb elmékre kiárad. Muzeum az, mely mintegy végső láncszemét teendi a nemzet értelmi fejlődése láncolatának, zárkövét gyarapodó tudományossága uj istenhazának.

Lenni kell egy ilyen intézetnek, hogy abból az eszméknek, a tudomány és közfelvilágosulásnak terjesztői és munkálkodóit meghonosithassuk.

S kivált pedig nekünk szükséges — mert valljuk meg őszintén, hogy habár magyarul beszélünk is, távol áll még az attól, hogy magyarán van az, szükséges tehát nyelvünk kifejtése és megállapitása, irodalmunk gazdagitására, alapos, komoly és gyakorlati irányu tudományosság meghonositása, általában a szellemi fejlettség mentől emelkedettebbé és egyetemesebbé tétele, mindenek felett pedig a hazai történeti és természettudományokbani előhaladásunk az: mi felülről elismerést, szavainknak meghallgatását, a társnépektől becsülést, jogigényeinknek méltatását eszközli. Amde ezt mind csak egy központositott s lehetőleg bő, sőt teljes intézet, vagy is muzeum nélkül el nem érhetni sohasem!

De ha a muzeum megalakul, lesz, a tehetséges ifju, a lelkész, a tanár, szóval az irodalommal foglalkozó, a tudomány és müvészet valamennyi barátja és mivelője lelend magának forrást, az iparos szintén talál oly tárgyat mintául, melyet utánozhat, javithat munkálkodó hajadonának célszerübben dolgozhat; a müvészet vagy annak kedvelője láthat oly képeket, melyeket csak álmában vagy hallás után képzelt; a tanárnak könnyebb lesz tanitása, mert természetben mutathatja tanitványainak azt, mit nagy nehezen kell azokkal különben megértetnie; az orvos, lelkész s mások találnak eleget, hogy ismereteiket gyarapitsák, eszközöket, mely által tehetségeiket kifejthessék, tért, hol magukat kitüntessék.

Sőt még arra is kihat a muzeum haszna, ki csak puszta időtöltésből megy oda szemlélni a kiállitott tárgyakat, mert ott láthatja azon állatokat, melyeknek csak hirét hallotta, gyönyörködhetik a tarkább, különb meg különbféle madarak, lepkék és rovarakban; találhatja szép atyja, anya vagy rokonai, ismerősei becses tárgyait, kéziratát ereklye gyanánt őrizve. S még öröm könyeket is hullathat azok felett, kik kedves emléket vésztek be szivébe.

Haza menve, honn elmondhatja megelégedten, hogy ma ujra láttam valamit, mi ismeretemet gazdagitja. Elbeszéli: hogy láttam a kőkalapácsokat, hamuurnákat, római téglák és épületköveket. Tatárzabolát 1660 ból. Kis Ernő dicsö tábornok disznyergét és nyeregtakaróját 1848-ból. Barcsay Ákos fejedelem óráját 1650 ből. Bocskay István fejedelem óráját 1606-ból. Apaffy Mihály nagy billikomát 1690-ből. Macskási tábornok selyem abroszát 1702-ből. Basa Tamás elnöki támszékét és könyvállványát 1642-ből. Vass kancellár keresztpárnáját 1790-ből. Tillier őrnagyné legyezőjét, báli cipőjét és tekercsnek való hajfésüjét 1723-ból. Gróf Ferráthy kihalt család pecsétnyomóját 1668-ból. A Szt.-Katolnán lelt 6 arany gyürüt és ezüst övet 1660-ból. A kézdi-vásárhelyi református volt templom fapersolyét 1630-ból. A nagy-szebeni takácscéh kelyhét 1754-ből. Abdul Medzsid házi asztalát mint 10,000 darabból összerakva török betükkel. Barabás Mari menyasszonyi arany főkötőjét 1660 ból. Gr. Apor István tálát. B. Kemény J. fejd. ivópoharát 1660-ból. Az olasz-magyar legio pecsétnyomóját. Kiss Sándor és Makray László honvédezredesek érdemjelét. A páli sancritt budhaista bibliát palifot-fára irva. Mandschuh képeket cserepeken, mándschuh theát, füstölőt és kalapot. Cimeres családi nemes leveleket. Ős állatok koponyáját, kardokat, páncélingeket és vas sisakot. Bronz celtákat (fejszéket) mindenféle pénzeket, melyek csak léteztek s egyéb más tárgyakat, melyeket magammal akartam hozni s kiállitani, de nehézséget találtam az utban, hogy szállitás közben elromolhatnának, eltörhetnének. Így más alkalomra napoltam el, midőn szerencsés lehetek azokat szakértelmileg is a közszemlére kiállitani átbocsátani.

Meg kell itt emlitenem, hogy egy jeles iró mit mondott egy olyan helyről, hol muzeum létezik, mely igy szól:

„Az ismeret, a tudomány azon hatalmas kincs, melynek birtoka legtöbb esetben pótolja azon anyagi javakat, melyeket a gondviselés szük kezekkel mért ki s mi állithatjuk, hogy ismertünk, de kincsünk is van, mert birunk muzeummal.

Igazat mondott azon iró, mert

a szellemi erő minden körülmények közt hatalmasabb tényező az anyaginál, mondhatnám, ez csak szolgája lehetne amannak. S épen ezért aki nemzete szellemi erejét gyarapitja, arról biztos elmondhatni, hogy a nemzet élet szervezetét ismeri, fejlődésének, erősbülésének utat nyit, hogy a dolog üterére tapintott.

Egyébiránt kinek értelem, jóakarat és nemes sziv juta osztályrészül, nem kell annak a muzeum ügyét értelmeznünk, megérthette azt e röviden fejtett beszédemből, hogy mi annak célja, iránya és megért hette, mily fontosságot tulajdonitanak annak elismert tudósaink.

E muzeum megalakulása vagy legalább alapjának formaszerü letéte a legközelebbi idők, talán épen a közelebbi napok feladata leend. Igen, mert nemes alapitója Cserey Jánosné ő nagysága, már most egyenesen a megyei bizottmány gyülése elé hozta, kezébe tette s igy ezen bizottmány bölcs belátásától fog függni, hogy hol és mimódon helyeztessék el e nemzeti vagyon, mely az összes székelység tulajdonává vállik, kincsét képezi egy nemzetnek.

S midőn e szülemlőben levő nemzeti intézet ezen muzeum annyi javadalommal kinálkozik: nemde minden rendü és állásu hazafinak kötelessége létrehozásában minden mások felett elölmenni, mellette szólni, érette tenni és fáradságot nem kimélni, hogy magának, egykor pedig utódjainak, a társadalomnak, nemzetének javát biztosithassa?

Ilyen józan gondolat fogta el már is e környék igen tisztelt értelmesbbjeit, kik e cél elérésében támaszt nyujtottak kedves adományaikkal, hozzájárultak még távolról is nemes keblü érzetökkel s köztök Kossuth Lajos magyar kormányzónk, nagy hazánkfia s nemzetünk atyja is ezen adománnyal, melyet szerencsés lehettem Pesten, Cegléden a honvéd-menház javára és itt is közszemlére kiállithatni. E tárgy az 1848/49-iki katonai érdemrend nagy keresztjének azon csillagjelvénye, melyet Bem tábornok Nagy-Szeben bevétele alkalmából kapott és holtaiglan viselt. Azon Bem tábornoké, kit mindenki kedélyesen „Bem apónak“ nevezett.

De hát ki volt az a Bem apó?

Egy törről metszett lengyel; harcok viharában edzett férfiu; a lengyel szabadság koszorus hőse, kinek legkedvesebb zenéjét az ágyuk bömbölése képezé; szigoru, becsületes ember tetőtől talpig; Erdély diadalmas bajnoka.

Született 1795-ben Tarnowban. Merész szive a katonai pálya felé vonzódván, már 15 éves korában varsói hadapród lett; onnan kijöve, a lovas tüzérséghez állott, hová mozgékony szelleme leginkább vonzá. Csakhamar átlátták tehetségét, tevékenységét, századosi rangra és egyuttal a tüzériskolában tanársági minőségre emeltetett.

Mindamellett lengyelhez illő szabad érzelmei nyomán csakhamar magára vonta ezért Constantin orosz nagyherceg haragját, ki őt halál törvényszék elé állittatta és anélkül, hogy hogy bűna törvényeit vagy szolgálati kötelességét megsértette volna, börtönre itéltetett, bezáratott.

De mintha a sors is belátta volna ártatlanságát kedvezett neki Sándor cár halálával, mi a varsói lázadást elősegité; Bemnek oka lévén elbocsátását kérni, mely csakugyan meg is adatott; elhagyá állását s Lembergbe sietett hona bilincseit széttörni.

Bem legott Lengyelországban parancsnoká tétetett a tüzérséghez; diadalt nyert, övé lett a győzelem babéra, mert az osztrolenkai csatában 80 ágyuval előrehaladva, visszanyomá az oroszokat s a Narev folyó tulpartjára szoritá.

Ezután Bem ezredessé, majd tábornokká lett; Varsót védte.

Sokáig nem tartott ezen dicsősége, mert a szomoru napok bekövetkeztek. Nem várt árulás után leveretett Lengyelország.

Bem ekkor Franciaországba vándorolt, de hona sorsának elgondolása s veleszületett harcias szenvedélye sohasem hagyá őt nyugodni. Visszatért tehát Lembergbe s küzdött mint főparancsnok Bécsben, hol hét golyó által megsebesülve feküdt addig, mig Bécs városi tanácsa a forradalomtól kapitulált.

Ekkor Bem magyar utlevéllel, álnév és ruhában Kossuth Lajos kormányzóhoz sietett Pozsonyba oly eszmével, hogy Erdélyt visszafoglalni igyekezzék.

Kossuth őt Debrecenbe küldé tehát oly utasitással, hogy az ujonc honvéd-csapatokat előbb rendezze, terve kivitelére pedig használja.

Ugy is történt s mint tudjuk, akkor már Erdély el volt vesztve, mert Puchner serege tömegesen fölkelt, a székelységet szétverte. Itt azonban a derék Cec alezredes csakhamar összeszedte a hadtestek romjait s megvédte a magyar határt.

Bemnek ez tudomására esvén, azt mondá katonáinak: „Erdély nem veszett el. Rajta fiuk!“

Hosszas nem akarok lenni, hisz erről napokig lehetne beszélni; tudják azok, kik résztvettek a forradalom napjaiban jobban, mint mi, kik csak elbeszélni hallottuk, a könyvekből olvastuk. De nem hagyhatom azonban azt el, mit célul tüztem ki magamnak; hogy Bem apó miként és hogy kapta ezen érdemjelt a székelység tevékenységével, miért is az igen tisztelt közönség becses figyelmét még egy kissé igénybe venni bátorkodom, meghallgatását kérem.

A piskii hidi fényes diadal, ahol Bem a császáriak teljes ereje fölött aratott győzelmet, döntött Erdély sorsa fölött.

Bemnek terve mindenképp oda irányult, hogy N.-Szebent bevehesse. Szükségére megérkeztek a székely csapatok is, mi tagadhatlan nagy nyereség volt, mert ugy szerette őket, mint fiait, azoknak is nevezte őket s Szeben felé sietett, hol több apróbb csatákat vivott.

Időközben hire jött, hogy Urbán ismét betört Bukovinából a borgói szorosnál, mire Bem székely fiaival csakhamar fölkerekedett s ott termett a szorosnál.

Bem innen Medgyesre vonult, majd Segesvárra sietett harci előkészületeket tenni és rendezni.

Puchnernek az volt célja, hogy bekeritse Bem seregét Segesvárttt.

Bem azonban kikerülte már őt, mivel éjnek idején hadával Szeben felé indult, s mig Puchner Segesvárra ért, a magyar, vagyis a székelység már Szeben alatt állt s megkezdték az ostromot.

A székelység szuronnyal támadta meg N.-Szeben bástyáit, szuronnyal verte ki a sáncból a hirneves orosz katonákat, elvette ágyuit, el löszereit és fegyvereit.

Mig a székelyek ily vitézül vivtak, Bethlen Gergely s Máriásy zászlóaljai szintén hatalmasan küzdöttek.

A negyedik roham végre teljesen megtörte az oroszokat, kik sietve iparkodtak ezután odahagyni a várost, mert márc. 11 én éjjeli 12 órakor Bem egész seregével bevette Szebent.

E hir gyorsan szárnyat kapott s volt öröme a székely nemzetnek, és ép e város Sepsi-Szentgyörgy városa lelkesült e hir vételénél leginkább, mivel felkérte Bem apót arra, hogy örömüket kifejezhessék, szerencséitesse személyével. E város nemes keblü női voltak azok, kik virággal fogadták a hires Bem apót.

S.-Sztgyörgy város derekasan, ki nem fejezhető lelkes örömmel fogadta Bem apót a bevonuláskor. A királyok irigyelhették volna ezen diadalmenetü ünnepet, méltán is, mert ez egyetlen egy volt nemében s annak is maradand addig, mig csak egy lelkes székely él e hazában.

Amint e hir, hogy Bem Szebent bevette, Debrecenbe eljutott Kossuth Lajos, mint az akkor alapitott érdemrend nagymestere az országgyülés elé terjesztette s elhatároztatott, hogy Bem ujabb érdemeinek elismeréseül ezen a maga nemében egyetlenegy elsőrendü csillagjelvénnyel s altábornagyi ranggal diszittessék föl, mely egyhangulag éljennel fogadtatott s Laky János, debreceni ezüstmüves által elkészittetni határoztatott.

A küldöttség, mely a kitüntetéseket vitte, 1849. április 5 én adta át Szász-Sebesen az ott levő honvédzászlóaljak, a városi tanács, papság és nagyszámu polgárság jelenlétében, harangok zugása mellett.

Az ünnepély nagy volt, noha Bem rendeletére sok előkészült ceremoniák elmaradtak. Boér Antal az országos küldöttség vezetője lelkes beszéddel tüzte fel a nagy harcfi mellére ezen érdemrendet, mig az okmány átnyujtója, Német János honvédezredes igy szólt: „En nem vagyok szónok, de ha az volnék, sem tudnék most beszélni“; de könnyes szemekkel adott kifejezést érzetének azáltal, hogy lehajolt s Bemnek a csatában nemrég megcsonkult kezét megcsókolá, mondván: „Ez az én hazámért vérzett.“

„S mi, kik jelen voltunk“, — irja koszorus költönk Petőfi Sándor egy levelében — „mindnyájan sirtunk, csak sirtunk.“

---

nyugodni, jó anyám, ón oly kimerült vagyok. Jó éjszakát! Jó éjszakát!

* * *

Lassan emelkedik a nap látkörünkön a tenger ködéből, mintha a nyugalomtól nehezen válna meg, melyet a nagy világ — egyetem pálya-körén élvezni látszik. De hisz a nap sohasem mozdul, szegény kis földünk fut szüntelen körüle, mig a tüzisten a magasból e világot melegiti.

Egy gondola suhan a másik után, a lagunák népesülve élénkülnek általuk; a chiogiai halászok és a többi szigetek lakói áruikkal ugymint halak, üvegnemüek, élelmiszerek, zöldség, gyümölcsesel stb. stb. a nagy Velencét egy vagy több napra is ellátván, maguk szükségeit egyszersmind fedezik. Itt is ott is egy-egy vidám dal hangzik; halászifjak, leányok, virgonc lazaronik tréfáin való nevetések által élénkitik a sötét pompájával, nap által megvilágitott világvárost és a tengert.

„Jer kedves leányka! a tengeren
Oly édesen játszik a szerelem,
A gondola vár rád, hű ifjad evez,
Te belépsz és mosolyogsz s viszont emez.
Lángoló keblére téged ölel,
A gondola uszik, repül a teher. . . .“

E dal hangzik egy halászbárkáról, mely közönséges csolnak nagyságával bir; három egyén ül kényelmesen annak belsejében: ifju olasz párléány és egy öreg halász társaságában. Az evező csapása által, melyet az öreg kezel, a nagy lagunáig és igy kis idő mulva a St. Mark terére értek, hol kiszállva, csendes léptekkel haladtak az egyház felé.

A leány fajának sötét olajszinével a legszabályosabb szép arccal és hajlékony középnagyságu termetével, a chiogiai halásznő jelmezében, melynek fő bája a kis szögletes hosszu fehér kendőből áll, mely a fején hátrahull, mig elől a homlokkal egy irányban s a sötét hajat fedezve, megvilágitja a sötét arcot. Kis rövid szoknya élénk szinben, sötét kis vállfüző, hófehér, rövid ujju ing és csattos, kivágott, magas sarku cipő a piciny lábakon.

(Folytatás köv.)

Bem az 1849. év aug. 19-én kelt át a világosi katastrófa után Kossuth Lajos kormányzóval a Dunán Törökországba s beteges napjait Allepoban töltve, 1850-ben kimult az élők sorából az, kinek tett-dus élete valóban ugy tekinthető, mint hadi evangelium, melyből minden katona és hazafi oly üdvös tanulságot szerezhet, mint keresztény ember Krisztus életéből.

A török kormány azon gyöngéd figyelmet tanusitotta a magyar nemzet irányában, hogy a nagyhirü tábornok halála után e jelvényt Kossuth Lajosnak, nemzetünk atyjának, mint az illető kormány volt főnökének s e minőségben a rend nagy mesterének küldötte meg Kiutahiába.

Kossuth Lajos, nemzetünk atyja ezen nemzeti kincset 26 évig őrizte, mig alázatos felkérésemre ma már az általa nagyrabecsült s testvériesen szeretett székelységnek a multak emlékére kedveskedni kivánván a székely nemzeti muzeumbani elhelyezésére nekem megküldötte, mely a történelmi elismerésnek legbecsesebb és legmagasztosabb kijelentését képezi.

Nemzetünk atyja jól tudta, hogy ez emlékhez illőbb és méltányosabb helyet nem lehetett volna találni, mint Háromszéket, hová a székely nemzeti muzeum elhelyeztetése határozatát — mint emlitém — a legközelebbi időkben várja, hogy pénzalapról gondoskodni lehessen, a székelység, értelmiség, főkép pedig a hazafiasság érzetében bizva, mielőbb felszólitathassék.

Nem hagyhatom szó nélkül még ezen ezüstbe foglalt kis keresztet bemutatni, mely azon bitófából faragtatott, melyen Damjanich János, honvédtábornokaink legdicsőbbje a halhatatlanság babérjait nyerte el iszonyu halálával.

Ezen emlék-ereklyét özv. Makray László honvéd-ezredesné adá a muzeumbani őrzés végett, mit nehány volt honvéd a ez méltólag ezüst sugarakkal ohajt feldiszittetni, hogy az utókor kegyelettel emlékezzen azon véres és gyászos napokra, melyeket ők átértek.

Es most azon hazafiui ohajomat bátorkodom kifejezni, hogy a létesitendő székely nemzeti muzeumot áldjuk meg s folyjunk be akár anyagi, vagy szellemi vagyonnal a nemzet közjavára, tegyünk magunkért, gyermekeinkért, késő unokáinkért.

Vasady Gyula.

A felolvasó-egylet negyedik estélye.

A felolvasó-egylet vasárnap tartotta negyedik estélyét. Dr. Szász István „A pénzről" tartott igen élvezetes, szép nyelven és nagy gonddal irt előadást. A pénz társadalmi hatásáról emlékezvén meg felolvasó ur a kapzsi pénzvágyokat, az uzorásokat élénk vonásokban jellemezte. Felolvasását a közönség érdekkel hallgatta végig, az egyes találó passusok tetszésnyilatkozatával találkoztak s végül felolvasó urat megéljenezte. Az értekezést jövő számunkban közöljük.

Jancsik Eliz k. a. „Pázmán lovag" költeményt szavalta csengő hangon, átérzetten s oly könnyüséggel, hogy sikerült szavalatáért többszörösen megéljeneztetett.

Második sorban felolvasott Vasady Gyula tanár ur a „Muzeumokról" — felolvasásában Bem apóról s érdemkeresztjéről is megemlékezett. Vasady Gyula ur gonddal irt értekezése megéljeneztetett. Mai számunk hozza.

Lukács ur szavalta „Az őrült éjszakája" költeményt meglepő pathossal. Lukács ur hangkörét, a könyüséget, melyel hangját felhasználja tekintve — benne egy drámai szinész veszett el s nagy kár, hogy e téren nem értekesiti képességét. Tekintve, hogy e költemény a legnehezebben szavalhatók közé tartozik — egyes passusokat kivéve, melyeket szavalló tulzottan adott elé — Lukács ur szavallatát kritikán felül állónak kell kijelentenünk.

A kedvezőtlen idő miatt csekély közönség vett ez estélyen részt — főkép kevés férfi, ez egylet pedig, megérdemelne nagyobb pártfogást is. A bevétel a honvéd menház javára fog részben fordittatni.

A székely nemzeti muzeum

számára f. év febr. havában beérkezett adományok kimutatása.

I. Könyvek és kéziratok.

Bányai Károly urtól 1 drb. könyv. Bálint Gábor urtól 4 kötet könyv. Bartalis József urtól 1 angol oklevél. Cseh Sándorné, Bornemissza Lujza asszonytól 15 kötet könyv. Orbay Mihály urtól 15 drb. kézirat. Szabó Károly urtól 3 kötet könyv. Szentiványi József urtól 1 drb. irott könyv. Makray Lászlóné urasszonytól 1 drb. kézirat. Xantus János urtól 1 chinai könyv (történelem).

II. Régiségek és érmek.

Kossuth Lajos, nemzetünk atyjától Bem tábornok érdemjele, melyet Nagy-Szeben bevétele alkalmával kapott. Makray Lászlóné urasszonytól egy ezüstbe foglalt fakereszt, mely Damjanich János bitófájából faragtatott, Makray L. ezredes érdemrendjele. Özvegy Bartha Sándorné urasszonytól 1 selyemmel himzett női derék. Bartalis József urtól 2 drb. gyöngykép, 1 drb. bronz zár-részlet, Castan bey családi pecsétnyomója, 1 drb. rézpénz, 1 drb. római cserépedény-alj. Cseh Sándorné, Bornemisza Lujza urasszonytól 1 ólomtányér betükkel. Csiszér Albertné urasszonytól Kemény János fejedelem pohara, 2 drb. pohár, 2 drb. himzett párnahaj, 1 házi szöttes kendő, 1 ólomtányér. Bálint Gábor urtól 2 drb. chinai pénz. Özvegy Zathuretzky Istvánné urasszonytól 1 nagy boros pohár. Zathuretzky Berta k. a.-tól 1 aranyozott üveg és pohár. Kónya Domokos urtól 1 családi pecsétnyomó. Xantus János urtól 3 drb. siami, 2 drb. chinai pénz. Cseh Sándor urtól Kis Sándor ezredes érdemjelvénye. Fircsa János urtól az olasz-magyar legio pecsétnyomója.

III. Természeti tárgyak.

Bálint Gábor urtól 3 drb. sajtolt mandschuk theát, nehány darab füstölő. Bartalis József urtól 3 drb. manna, 1 drb. tengerhab, 1 kristály-márvány, 1 drb. ossa sepia. Ebergényi Samuné urasszonytól 3 drb. termés aranyszálakkal. Gréguss János urtól a köpeci bányában talált allatfogak kőszénné képződve. Cseh Sándorné, Bornemisza Luiza urhölgytől több mármarosi kristály Szentiványi Ignácné urasszonytól 1 arany stufa, 3 drb. kövesülés.

IV. Különböző tárgyak.

Bálint Gábor urtól 1 mandschuh szalmakalap, 4 drb. mandsuhuh cserép kép. Cseh Sándor urtól 1 székely kép keretben. Xantus János urtól 1 páli sanscritt budhaista biblia, mely talipot-fa szeletekre van karcolva, a kecskeméti ref. egyháztól 1 hármas szobor fényképe.

Fogadják a lelkes adakozók szives köszönetünket, egy nemzet hálás elismerését.

1877. március 4-én.

Vasady Gyula.

Felszólamlás.

A „Nemere" 17-ik számában egy tanitó interpellálja az orbai tanitótestület érdemes elnökét, hogy mi az oka, hogy sem az öszön sem a télen nem hitta gyülésbe az illető járásköri tanitókat.

Interpelláló többet is beszélt, mint a mennyit egy tanitónak az illem megengedne, és azzal átlépte a puszta tárgyilagosság határát.

A sértett elnök nem szorult egy magamszerü gyarló ember védelmére, mert én értelmileg ugy állok hozzá, mint egy csöpp viz mennyiségileg egy folyamhoz, de mégsem állhatom meg, hogy a hallgatás szerénységéből ki ne bontakozzam, mivel kellemetlenül lepett meg az a gyöngédtelen eljárás, mely szerint Háromszéknek egyik köztiszteletben álló tekintélyét, legjobbjaink egyikét, a népnevelés buzgó apostolát — kimélytelenül bántalmazza egy egy olyan ember e kitől baráti bizalmasságot várt volna az illető.

Felszólaltam, mert nem szeretném, hogy az érdekelt elnök s tanitói kar előtt, mint tanitó — én is belekerüljek a lappangva szurás gyanujába.

Elnök ur is felsohajthat kegyes interpellalójához, mint Caesar az ő fogadott fiához: „et tu mi fili Brutus?!"

Bibó.

Kézdi-Vásárhely, 1877. febr. 27.

Tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapjában jelzett felolvasási estély, melyet f. év és hó 25-én a Petőfi szobor és Toth Ede siremléke javára tartottunk, alólirt rendező bizottság kedves kötelességének tartja nyilvánosságra hozni egyfelől az estély jövedelmét, másfelől az ez alkalommal felülfizetők névsorát, mely összeg együtt a költségek levonásával 31 frt 35 krt teszen, ennek felerésze a a Petőfi-szobor alap javára el is küldetett, és felerésze pedig Tóth Ede siremléke javára 15 frt 50 krban a k.-vásárhelyi takarékpénztárba kamatozás végett elhelyeztetett mindaddig, mig a közmüvelődési egyesület biztos tudomást vesz arról, hogy — a siremlék-bizottmány megalakult.

A felülfizetők következők:

Tusa János 20 kr. Szabó Géza 50 kr. Hankó Dániel 10 kr. Demeter Róbert 1 frt. Putnoky István 20 kr. Benkő Gyula 20 kr. Fejér Károly 80 kr. Csiszár Mihály tanuló 50 kr. Csiszár Mili 50 kr. Harmathné 30 kr. Stipulkovszky József 21 kr. Szabó István 20 kr. Bartok N. Károly 20 kr. Szotyori József 30 kr. Csiki József 30 kr. Ifj. Dobay János 20 kr. Kálnoky János 30 krajcár. Baric Antal 20 krajcár. Pap Adolf 50 kr. Vass János 20 kr. Bálint Károly 20 kr. Id. Dónáth József 1 frt. Székely-László 20 kr. Solyom Miklós 20 kr. Kelemen 20 kr. Mátéfy Károly 25 kr. Lovasi Bódog 20 kr. Összesen 9 frt 16 kr.

Jegyekből költségek levonásával	22 „	19 „
Összesen	31 „	35 „
Ezen összegből a Petőfi-szoborra elküldetett	15 „	50 „
Tóth Ede siremléke javára takarékpénztárba helyeztetett . . .	15 „	50 „
Postadij és pénztári könyvecske	— „	35 „
Összeg	31 frt	35 kr.

Harmath Domokos,
rend. biz. tag.

Egy **Kézdi székhez** tartozó faluban, márc. 3.

A kézdi-vásárhely kantai rom. kath. tanodában több tanuló az iskolai törvényektől eltérvén, megbüntettetett; de nem a törvény szerint. Mert a törvényben az van, hogy kisebb bünért u. m. a rosz tanulásért bezáratik, nagyobb bünért pedig a tanárértekezletre hivatik, vagy pedig a gymnasiumból kiutasittatik.

Hanem a tanár uraknak — fiam beszéde szerint — e három közül egyiket sem tetszett választani, hanem fogták magukat és a tanulókat rendre egytől-egyig — a ki hibázott — jól megkorbácsolták. Illő dolog-e ez?

Hát az altorjai főjegyző . . . Solyom Ferenc urnak mi köze van a tanulókhoz? Ki hatalmazta fel őt, hogy más ember gyermekét bántalmazza? Kérdem: Mióta és ki által van ő, t. i. Solyom ur a kantai rom. kath. gymnasium gondnokának kinevezve?*)

Leendő válaszát elvárja **egy atya.**

Nyilt kérdés

fel-dobolyi énekvezér és tanitó Máttyás Mihályhoz.

Miután ön a fel-dobolyi olvasó-egylet javára nem rég tartott táncvigalom alkalmával, az önt ünnepélyesen meghivó követnek nem átallotta azt a kérdést tenni: „Mireváló ide az olvasó-egylet, minek a „Nemere" ujság; hisz eleget fú a Nemere szele; minek a könyv, s miért ily semmiség célra bált tartani? miután ezen elég badarul s megfontolatlanul fölvetett kérdéseit tényleg is bebizonyitá akkor, a midőn az emlitett célra tartott táncvigalman személyesen megjelenve, s mint a ravasz róka sompolyogva a legügyesebben kikerülte a pénzt beszedő bizottság figyelmét s a nélkül, hogy a beléptidijt 25 krajcárt befizette volna, reggelig mulatott a dijt lefizetett közönség között; miután ezen fukar fösvénysége által tényleg bebizonyitá, hogy alábbvaló a legutolsó falusi embernél, ki ha nem fizetett, nem is jelent meg; miután ön a csend és jó rend fenntartása tekintetéből ki nem utasitatott: most azt kérdi alulirt bizottság: „hajlandó e ön a 25 kr. beléptidijt utólagosan illetékes helyre befizetni vagy nem?" — Utóbbi esetben számithat rá, hogy a hátralék ügyvédi kézbe fog adatni fölhajtás végett.**)

A bált rendező bizottság.

Válasz

Szigethi Domokos rom. kath. kántor urnak K.-Vásárhelytt.

Önnek jobb lett volna hallgatni, mint ilyen cikkel magát védeni akarni.

Ne azt mondja ön: „rágalom", de kérem, tessék bebizonyitani azt; én felhivom maga az érdekelt szerencsétlen anyát, felhivom az önnek városi tanácsi rendeletet átvivő szolgát, kik önnek szemébe mondják az igazat. — Nem holmi mende-monda után lőn az irva.

Cikkéből ugy tünik ki, hogy ön a szerelemgyermekre fektet fősulyt. A szerelemgyermek époly megkeresztelt egyén, egyházi tag, mint bárki más; nincs homlokára irva senkinek, hogy ő szerelemgyermek-e, vagy nem? Önnek a halottban az egyháztagot kell látni, mint az orvosnak betegében a beteget s nem kérdezősködni annak származása után.

Ami husz évi működését illeti: nyugodjon szerzett babérjain! Ami a köztiszteletet érdekli: szép — ha ön azt birja! Ami meg az én hivatásomat illeti s az „ezt illető ténykedést": oh korlátolt gyönge ész! állásom erőmet az emberiségnek szenteli s kötelességem az emberiség érdekében tenni azt, mit tettem, megróni azt, mi megróvandó. S hogy én nem vagyok oly kapzsi, ön s családja is érezhette, s érezte ama szerencsétlen szerelemgyermekek anyja.

Ne hallgasson ön! tegyen ön még nyilatkozatot! mert aztán én is tenni fogok; — nem önnel szemben, ki jóval alattam áll — de tenni oly helyen, melytől önnek állása függ.

Beszélni ezüst, hallgatni arany, kántor ur!

X.—Z.,
kit ön nagyon jól ismer.

Legujabb.

Konstantinápoly, márc 3. A' külügyminiszter közlé a külföldi török képviselőkkel, hogy egy polgári és közigazgatási iskola alapittatott, muzulmánok számára, melyben az államszolgálat minden ágára fognak hivatalnokok képeztetni. Ez intézet alapitása tanuskodik a szultánnak azon szilárd elhatározásáról, hogy nem csak az a célja: a hivatalnokok képzettségét magasabb fokra helyezni, hanem főleg a törökök és keresztények közt minden különbséget eltörölni s csak egyedül a személyes tulajdonoktól tenni függővé az államhivatalokra való igényt.

Bécs, márc. 3. A hitelintézet igazgatótanácsa ma vizsgálja át a mérleg elkészitését. Börzei hirek szerint 2 és fél millió leirása után 3 forintnyi osztalék fog fizettetni.

Konstantinápoly, márc. 3. A montenegroi küldöttek ma a nagyvezirt és a külügyminisztert látogatták meg. Az alkudozások ma kezdettek meg. A hangulat mindkét részen békülékeny. — Azt állitják, hogy a békének Montenegroval való megkötése után egy magas török tisztviselő a külhatalmakhoz rendkivüli küldetéssel fog megbizatni. — A szerb küldöttek kedden fognak innen elutazni.

VEGYES.

— **József főherceg** — mint a „P. N." illetékes forrásból értesül — teljesen felüdült Cannesben, s a legjobb egészségnek örvend. Egy Budapestre intézett levelében felemliti a főherceg, hogy Cannes tájékáról még a költözködő madarak sem távoztak el az enyhe tél miatt, s hogy a tavasz fakadó pompájában van. József főherceg Csabai gróf nev alatt él jelenleg Cannesben.

— **A felolvasó-egylet** vasárnapi estélye jövedelme 29 frt 60 kr. — felülfizettek Bora kisasszonyok

---

*) Fentartással közöljük. Szerk.

**) Az ily egyént jobb megvetni, mint vele bibelődni. Nem érdemes reá. Szerk.

Szemerjáról 2 frtot, özv. Nagy Tamásné 2 frtot, és igy az összes bevétel 33 frt 60 kr. Ez összegből 20 frt a honvédmenházban elküldetett.

— **A „Háromszéki takarékpénztár“** 1877-ik év február havi forgalmának kimutatása. Bevétel: Készpénz áthozat a mult hóról 7923 frt 19 kr. Betét 48 fél részéről 7393 frt 44 kr. Kifizetett váltokból 16510 frt. Kamatból 600 frt 30 kr. Illetékből 302 frt 85 kr. Összesen 32729 frt 78 kr. Kiadás: Betétek visszafizetésére 2478 frt 22 kr. Folyó kamatokra 11 frt 30 kr. Kölcsön adva váltókra 22470 frt. Kölcsön adva előlegekül értékpapirra 500 frt. Kezelési költségekre 3 frt 65 kr. Viszleszámitolt váltok visszaváltására 5100 frt. Házbérre 125 frt. Készpénz maradvány 2041 frt 61 kr. Összesen 32729 frt 78 kr. S.-Szentgyörgyön 1877. márciushó 1-én. Nagy Gergely, könyvvezető.

† **Necrolog.** Alcsernátoni Molnár Gejza, első évi bölcsész, februárhó 26-án elhunyt, élete 17-ik évében. Béke legjen porai felett!

— **Köszönet nyilvánitás.** A k.-vásárhelyi közmivelódési egyesület zeneszakosztálya részére szivesek voltak Dr. Sinkovics Ignáczné, kir. hivatalnok Böhm Jánosné, kir. hivatalnok Kálnoky Jánosné urasszonyok, ugy müvivegész Szabó Albert és kereskedő Szász József urak különféle becses hangjegyeket ajándékozni. Szives adományaikért fogadják az illetők a szakosztály legmelegebb hálás köszönetét. Kovács István zeneszakosztály igazgatója.

— **Köszönetnyilvánitás.** Kézdi-martonfalvi tek. Vajna Gergely ur az épülőfélben levő oroszfalvi templom fölsegélésére 2 forintot adott át nekem az ügy szentségétől s vallásos nemes érzületétől vezettetve. Fogadja a kelet felé terjedni vágyó szabad protestantismus oltárára tett kegyes adományáért nyilvános köszönetem kifejezését. Annyival becsesebb ez adomány, mert kéretlen, önkényt jött. Vajha sokan találkoznának protestáns egyházunk tagjai közt ily nemes szivü áldozatkész adakozók, kik követnék e nemes és követésre méltó példát! Székely János, kézdi vásárhelyi és oroszfalvi ref. pap.

— **Gyémánt-méreg.** Mitől őrülnek meg a török szultánok legerőteljesebb férfikoruk kezdetén, mikor testi és szellemi képességeik telje kifejlődésének még csak indulófélben kellett lennie? E kérdésre egy Vautrin nevü franczia orvos azt válaszolja, hogy a kávéjukba kevert méregtől. Van egy csodálatos hatásu méreg-anyag, melynek se szaga, se ize s észrevétlenül keverhető a kávéba, apró adagokban. Lassan hat, de biztosan. S ez a gyémánt. Ennek porát keverik, az orvos állitása szerint, annak kávéjába, a kit láb alól el akarnak tenni. A megmérgezett keverék ama gyakori, sőt mértéken tuli használat mellett, mely a törököknél divik, nemcsak az ólommérgezés tüneteit idézi fel, hanem agybántalmat is okoz s az érzésekben tapasztalható zavarokat, mely állapot csendes vagy dühös őrületté fajul. A ki ebbe esik, vagy asphyxiába esve éri meg halálát, vagy kivégzi magát. A betegség alatt álomkórság tünetei jelentkeznek; a látás elhomályosul s különböző változatok mutatkoznak, de melyek rendesen mindig halállal végződnek. Mi valószinü e föltevésben, melyet Vautrin orvos elfeledett tényleg adatokra hivatkozva támogatni — itéljék meg az orvosok.

— **Kéznélküli müvész.** Párisban 1856-ban egy festész halt el, ki nemcsak a müvészetek történetében foglal el jelegtékeny helyet. E festész neve Ducornet Czézár, szül. Lille-ben 1806-ban. Nevezetessége főleg abban rejlik, hogy kezek nélkül születvén, részben nyomorék lábaival festett, s mint történelmi képfestész igen tiszteletreméltó helyet foglalt el a francia müvészek sorában. Egyik lábába a szintálcát, (Palette) szájába az ecseteket, a másik lábába a festékbe mártott ecseteket fogva bámulatos ügyességgel ugrándozott kuszott, mesteriesen összeállitott állványán e parányi, alig két láb magas teremtés, mialatt kifeszitett vásznán ecsetjének mesteri vonásai tüntek elő. Arcképei közül főleg a Fülöp Lajos és Negriers tábornoké érdemelnek fölemlitést. „Krisztus a koporsóban“ cimü bibliai tárgyu festményéért a Louvreben rendezett kiállitás alkalmával arany éremmel lőn kitüntetve; számos hasonnemü müve részint a lille-i muzeumban és franciaország több egyházaiban őriztetnék. Ducornet Czézár, mint több rendbeli ezüst- és aranyérem tulajdonosa és a császári tudományos társulat levelezője halt el szülővárosában ötven éves korában, fényes tehetsége és szorgalma daczára nyomor között, elhagyottan.

— **Kettős ember.** Skocia-Danärle nevü mezővárosában 1590-ben egy nevezetes kettős született jött a világra. Ezen emberi alak nemre nézve férfi volt s derékig egészen szabályos növéssel birt; derékon felül azonban két törzsre oszlott, melyek mindenike ket tős tagokkal volt megáldva. Jakab király ezen rendkivüli kettős embert, két feje, négy keze és két lába volt gondos nevelésben részesittette és e különös ember főleg a hangszerek kezelésében gyors előmenetelt tett, sőt több nyelvet is elsajátitott, Mindkét felső test szabadon nyilvánithatá akaratát, sőt olykor közöttük egyenetlenség is támadt, a midőn az öklöknek is kijutott a szerepből. Többnyire azonban békés egyetértés uralkodott közöttük, s minden fontosabb ügyben a tendők iránt együtt tanácskoztak. Ha a lábak szenvedtek valami sérülést, ugy azt együttesen érezték, mig a felső testek közül csak az érzé a fájdalmat, a melyik a bántalmat szenvedé. Ezen kettős teremtés 28 évig élt. Midőn 1618 ban Edinburghban halála bekövetkezett, először az egyik felső test halt el lassanként; a másik a félelem és izgatottság között még két napig élt, mire aztán hirtelen kiadta lelkét.

— **A keleti kérdés.** Párbajról értesül a „Budapesti Napilap“, mely tegnapelőtt este Ó-Budán a Lindmeyer Krisztián korcsmájában rögtönöztetett. Egy huszár- s egy gyalogtiszt pertractálták a keleti kérdést A véleménykülömbség odáig szitotta a tüzet, hogy a huszár kihivta a gyalogot. Kiálltak a korcsma közepére s összemérték kardjaikat. A első vágások egyike megfosztá a huszár tisztet egyik fülétől. Persze odakapott a patakzó sebhez, aztán oly erővel sujtott ellenfelére, hogy annak fejét állig ketté hasitá. A gyalogtiszt összeregyott, megöllője névjegyét odadobta a körül állóknak s ezen szavakkal: „holnap feljelentem magamat“ elhagyta a korcsmát.

Gyüjtés a török sebesültek javára.

Háromszékmegye Orbai szék járásában alkalmilag összejött társas estélynél, valamint volt emigráns Csia Ignác és Pócsa Mihály gyüjtésük folytán a török sebesültek javára idáig 18 frt 25 kr. és Csia Agnes k. a.-tól 50 dekagramm tépés gyült össze. Addig is mig a kovásznai községi biró által e célra engedélyezett és felügyelt táncvigalomból a jövedelmet, és az egyesektől kilátásba helyezett gyüjtés eredményét bevárnám, az emlitett társas kör határozatának megfelelőleg a „Nemere“ hirlap szerkesztőségéhez a pénzösszeget és tépést azon kéréssel teszem át, hogy a budapesti 60-as bizottság vagy a consulatussághoz átküldeni, s az erről nyert nyugtát és e kimutatás alapján az adakozók névsorát nyilvánosságra hozni szivesked jék. Névszerint adakoztak:

Héjja Lajos 1 frt. Fekete Károly 1 frt. Balog István 1 frt. Lukács Gergely 1 frt. Kónya János 1 frt. Csia Albert 1 frt. Csia Ignác 1 frt. Nagy Pál 1 frt. Butyka Lajos 1 frt. Ügyvéd Csia Károly 1 frt. Barthos Mihály 10 kr. Csia Agnes 50 dekagramm tépést, Biró Béla 30 kr. Csia Elek 20 kr. Csia Gergely 10 kr. Csia Zsigmond 20 kr. Csia Lukács 10 kr. Fejér Vilmos 10 kr. Barthalis József 10 kr. Juhos Elek. 50 kr. Gyulai Károly 40 kr. Veisz Mór 40 kr. Dénes Antal 10 kr. Csutak András 10 kr. Csia József 10 kr. Szabó Albert 50 kr Csia Antal 20 kr. Bede Barabás 50 kr. Péter Zsigmond 50 kr. Goc Antal 10 kr. Csutak László 5 kr. Butyka Ferenc 5 kr. Kis József 10 kr. Butyka Boldizsár 10 kr. Vajna József szabó 5 kr. Vén Tamás szabó 5 kr. Butyka Mihály Gáspár 5 kr. Butyka Béniám 5 kr. Veres András 2 kr. Csutak Ferenc (felső) 5 kr. Vajna Mihály Gábor 8 kr. Bibó Ferenc 5 kr. Csutak György 10 kr. Nagy József 5 kr. Butyka Antal 2 kr. Szőcs András 5 kr. Veres György 4 kr. Butyka Mátyás 5 kr. Vajna Imre 5 kr. Ifj. Vajna László 15 kr. Comsia Miklós g. lelkész 10 kr. Grid Anna 4 kr. Berszán Miklós 5 kr. Kovass Péter 5 kr. Kozma Antal 5 kr. Id. Gál Mihály 4 kr. Kozma László 10 kr. Özv. Szőcs Péterné 10 kr. Kovács Tamás 10 kr. Ugron Mihály 4 kr. Vajna Károly k. biró 50 kr. Ifj. Becsek Tamás 5 kr. Hamar Lajos 40 kr. Vajna Lajos 2 kr. Vajna Károly 2 kr. Butyka Dénes 5 kr. Nagy Gábor 2 kr. Székely József 6 kr. Csutak Sámuel 10 kr. Csutak Péter 20 kr. Deák József 10 kr. Csutak Ferenc (gönde) 10 kr. Mátyás Miklós 10 kr.*) Csia Károly, ügyvéd.

*) Illetékes helyre elküldöttük. Szerk.

Bécsi tőzsde és pénzek márc. 5.

5% Metalliques	63.05	M. földt. kötv.	74.75
5% nem. kölcs.	67.95	Tem. földt. kötv.	72.—
1860. államkölcs.	109.50	Erd. földt. kötv.	71.40
Bankrészvények	833.—	Ezüst	113.40
Hitelrészvények	150.50	Cs. kir. arany	5.90
London	123.35	Napoleond'or	9.86½

Felelős szerkesztő: **Vécsey Róbert.**
Kiadótulajdonos: **Pollák Mór.**

PIACI ÁRAK.

		S.-Sz.-György márc. 5 frt	S.-Sz.-György márc. 5 kr.	Brassó febr. 23 frt	Brassó febr. 23 kr.
Hectoliter	Buza (tiszta) legszebb	9	30	9	20
	Buza (tiszta) közepes	8	90	8	60
	Buza (tiszta) gyöngébb	8	50	8	—
	Buza (vegyes)	7	10	7	45
	Rozs legszebb	6	10	6	30
	Rozs közepes	5	80	6	26
	Árpa legszebb	4	20	4	—
	Árpa közepes	4	—	3	90
	Zab legszebb	2	70	2	80
	Zab közepes	2	50	2	70
	Törökbuza	4	60	3	70
	Kása	7	—	4	50
	Borsó	5	—	7	—
Kilogramm	Lencse	8	—	12	—
	Fuszulyka	4	30	4	40
	Lenmag	—	—	12	50
	Burgonya	2	—	2	70
	Marhahus	—	28	—	36
	Disznohus	—	48	—	44
	Juhhus	—	—	—	—
	Fagyt. fris	—	30	—	36

Pályázat.

1—2

A brassói ág. hitv. magyar egyházközségnél megürült 391 forint évi fizetéssel és szabad lakással díjazott s körülbelől 40 forint mellék jövedelemmel összekötött **vallástanitói s kántori** állomásra ezennel pályázat hirdettetik. Pályázni kivánók felkéretnek, hogy kellően felszerelt folyamodásukat folyó évi márczius hó 24-ig az egyházi tanács elnökségének bérmentesen küldjék vagy személyesen benyujtsák.

Kanadai zab vetőmagnak.

Ezen kitünő zabfaj gazdaközönségnek igen ajánlható, a mely faj eddig Háromszékre behozott zabfajokat minden tekintetben felülmulja, tulajdonai ezen zabnak: terem évenként 15—18 magot, magja szép, nagy, rövid, vastag, héjja vékony, igen dus liszttartalmu, sulya egy régi köbölnek 85—87 régi font, — magot nem hullaszt, — talajban nem válogat, gyéren kell vetni, erősen elbokrozik, szárazságot jól állja ki, és pedig olyannyira, hogy az 1875 ik száraz évben nálam zabjaim közt legszebben diszlett, és 11 magot eredményezett, takarmánya jó, földre nem fekszik le — érik buza után 8-10 nappal később.

Ezen kitünő zabból magnak való kadható **Kézdi-Vásárhelytt dr. Sinkovits Ignácnál, ára 1 hectoliter 5 frt. o. é.** 2—2

WHELLER & WILSON-féle
legjobb minőségü
varrógépek
kaphatók
GRAMA JUSTINIAN M.
szállitmányi üzletében Brassóban
lópiac, Schobeln-féle házban a legjobb minőségben találhatók. 4—6

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü
titkos betegségeket;
1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint
magömléseket
az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolyást, különösen a
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt;)
2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **nemzőrészek bujakóros fekélyeit és másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszűkületeket;**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő
MAGTALANSÁGOT;
5) **bőrkiütéseket;**
6) **A hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**
Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órá ól 8-ig
Lakik: Pesten, belváros, kigyóutcza 2-ik szám alatt kigyó- és városházutcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) 1. emelet, bemenet a lépcsőn.
Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek. 54—100

Nyomatott Pollák Mórnál Sepsi-Szentgyörgyön.